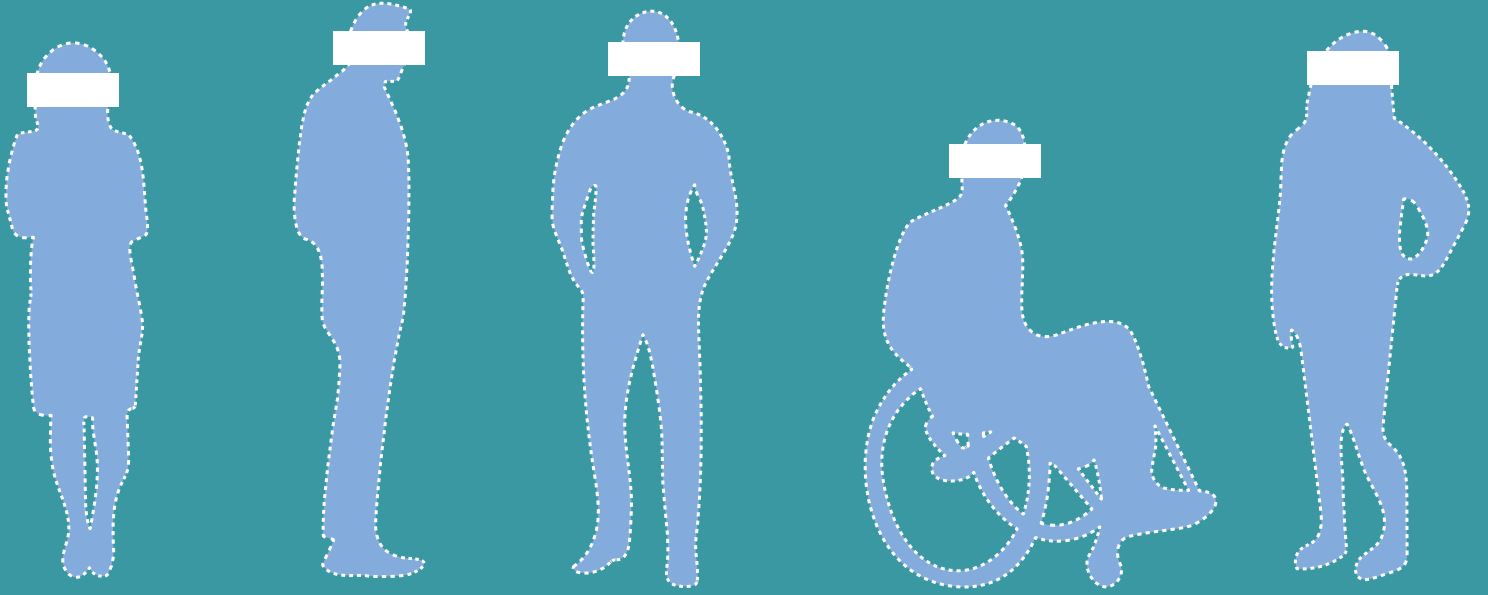

Müslümanlara yönelik nefret suçu

Müslümanlara yönelik nefret suçu

AGİT bölgesindeki Müslüman topluluklar kendilerini terörle ve köktendincilikle ilişkilendiren veya Müslüman toplulukların varlığını ulusal kimliği tehdit eden bir unsur olarak resmeden bir söylemin mağduru olmaktadır. Müslümanlar çoğu zaman, insan hakları ve demokrasi kavramları ile bağdaşmayan bir din ve kültüre sahip yekpare bir grup olarak tasvir edilmektedir. Bu hoşgörüsüzlük ortamı, önü alınmadığı takdirde, Müslümanlara yönelik nefret suçunu besleyen ve Müslümanların toplumdan soyutlanmasına kadar varabilecek bir iklimin oluşmasına sebep olabilir. Müslümanlara yönelik ayrımcılık, hoşgörüsüzlük ve nefret suçları ancak toplumun tüm kesimleri tarafından benimsenecek sağlam bir karşı duruş ile engellenebilir.

Nefret suçu nedir?

**Suç Teşkil Eden Fiil
+ Önyargılı Saik
= Nefret Suçu**

- Nefret suçları iki unsurdan oluşur: suç teşkil eden bir fiil ve önyargılı bir saik. Nefret suçunun meydana gelebilmesi için temel bir suç gereklidir. Başka bir deyişle, işlenen fiil ulusal hukuk kapsamında cezalandırılmayı gerektiren bir suç teşkil etmelidir. Temelde yatan bir suç bulunmadığı takdirde, ortada bir nefret suçu da yok demektir.
- Nefret suçunun ikinci unsuru, failin suç teşkil eden bu fiili bir "önyargıya" dayanan belirli bir saikle işlemiş olması gereğidir. Önyargılı saikin varlığı, nefret suçlarını adi suçlardan ayıran unsurdur.
- Failin, bir şahsı veya mülkü, koruma kapsamındaki bir özelliğinden ötürü kasıtlı olarak hedef alması veya suç esnasında mağdurun koruma kapsamındaki bir özelliğine karşı düşmanca hislerini açığa vurması halinde nefret suçu oluşur.

Nefret suçları mağdurlara ve mağdurların mensup olduğu topluluklara yönelik bir dışlama mesajı içerir. Bu suçlara sağlam ve kararlı bir tavırla karşılık verilmelidir.

Müslümanlara yönelik nefret suçları nelerdir?

Müslümanlara yönelik nefret suçları genellikle diğer nefret suçu türlerinden ayırt edici nitelikte, kendine has özellikler taşır. Bu tür nefret suçları Müslümanlarla bağlantılı olan veya bağlantılı addedilen kişileri veya mülkleri hedef alır. Müslümanlara yönelik nefret suçları AGİT bölgesinin dört bir yanında işlenmektedir.

Ne var ki, bu suçlar çeşitli sebeplerden ötürü ihbar edilmemektedir. Bu sorunla etkili bir şekilde mücadele edilebilmesi için öncelikle sorunun boyut ve niteliğinin tanınip kabul edilmesi gerekmektedir.

2002 yılından bu yana AGİT katılımcısı Devletler Müslümanlara yönelik ayrımcılık ve şiddet eylemlerini açıkça kınamakta ve terör ve köktendinciliğin herhangi bir din veya kültür ile özdeşleştirilmesine sert bir şekilde karşı çıkmaktadır.

Müslümanlara yönelik hoşgörüsüzlük ve ayrımcılık ile mücadele konusunda 18 Ekim 2017 tarihinde Viyana'da düzenlenen bir konferanstaki katılımcılar. Bu etkinlik AGİT Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Bürosu ile Georgetown Üniversitesi tarafından ortaklaşa düzenlenmiştir. (AGİT/Salko Agovic)

16-17 Haziran 2016 tarihinde DKİHB ve Avrupa Parlamentosu İrççilikle Mücadele ve Çeşitlilik Grubu'nun (ARDI) ev sahipliğinde düzenlenen bir koalisyon inşası etkinliğindeki katılımcılar. (AGİT/Michael Chia)

2010 Astana Bildirisi'nde, Müslümanlara yönelik hiçbir hoşgörüsüzlük ve ayrımcılık biçiminin uluslararası gelişmeler ve siyasi meseleler gerekçe gösterilerek haklı kılınmayacağı vurgulanmış ve katılımcı Devletler, Müslümanlara yönelik önyargılar ve klişeleşmiş düşüncelerle mücadele etmeye çağırılmıştır.

DKİHB'ye ihbar edilen Müslümanlara yönelik nefret suçlarının sayısı terör saldırılarının ardından ve bu tür saldırıların yıldönümlerinde artış göstermektedir. Müslümanlara yönelik saldırılar genellikle Cuma namazlarına ve dini bayramlara denk gelmektedir; camilerin, Müslüman cemaatin bulunduğu merkezlerin ve Müslüman ailelerin evlerinin önlerine domuz pisliği bırakılması ve Müslümanlık karşıtı yazılama yapılması bu tür saldırılara örnek sayılabilir. Ayrıca, başörtüsü takan kadınlara yönelik saldırı içeren birçok olay da ihbar edilmiş bulunmaktadır.

Müslümanlara karşı işlenen nefret suçlarını nasıl ayır ederiz?

Bir suçun Müslümanlara karşı önyargı içerdiğine işaret eden birçok gösterge mevcuttur. Nefret suçları bakımından önyargı göstergelerini doğru bir şekilde tespit etmek son derece önem taşımaktadır, zira bu göstergeler yetkili makamların bir vakanın olası bir Müslüman karşıtı nefret suçu olarak so-

ruşturulması gerekip gerekmediğine karar vermesi açısından belirleyici olabilmektedir.

Müslümanlara yönelik nefret suçlarının tespitine yardımcı olabilecek sorulara örnek olarak şunlar verilebilir:

- Mağdurlar veya tanıklar olayın Müslümanlara veya İslam'a yönelik bir önyargıdan kaynaklandığı düşüncesinde mi?
- Önyargıya işaret eden bir yorum, yazılı beyan, tutum ya da duvar yazısı var mı? Haçlıları anırtıran görseller ve ifadeler ya da failin dinini veya ülkesini koruma niyetine delalet eden ulusal bayrak veya haç gibi semboller kullanılması yahut Müslümanların terörizmle özdeşleştirilmesi buna örnek gösterilebilir.
- Hedef alınan mekân, bir cami, Müslüman mezarlığı veya Müslüman okulu gibi dinî veya kültürel açıdan önem taşıyan bir mekân mı?
- Hedef alınan mekân, Müslümanlarla bağlantılı bir dükkan, lojman veya bina yahut cami ya da İslami bir kültür merkezi inşası için ayrılmış bir alan mı?
- Hedef alınan mekân daha önce Müslüman karşıtı bir olayda hedef alınmış mı?
- Hedef alınan mekânaya yönelik saldırının niteliği ne? Olay mahallinde domuz eti veya kanı gibi Müslümanlar

açısından rencide edici bir öge bulunmuş mu? Yahut Kur'an gibi dinî öneme sahip bir objeye karşı saygısızlık içeren bir davranış sergilenmiş mi?

- Ne tür bir şiddet söz konusu? İslam'ı temsil eden semboller hedef alınmış mı? Bir kadının başörtüsünün zorla çıkartılmaya çalışılması veya Müslüman bir adamın sakalının zorla kesilmesi buna örnek gösterilebilir.
- Şüpheli şahıs Müslümanları hedef alan bir gruba mı mensup? Aşırı sağcı gruplar, Müslümanlar aleyhinde propaganda yapan gruplar veya diğer dinî gruplar buna örnek gösterilebilir. Şüphelinin geçmişinde veya sicilinde daha önce benzer eylemlerde bulunduğu dair bir emare var mı?
- Mağdur edilen kişinin görünüşünden Müslüman olduğu anlaşılıyor mu? Başörtüsü takan bir kadın, sakallı bir adam, kol ve bacaklarını örten kıyafetler giyen veya üzerinde Arapça yazılı semboller taşıyan ya da isminden Müslüman olduğu düşünülebilecek bir kişi buna örnek gösterilebilir. Mağdur edilen kişi kıyafetlerinden ötürü Müslüman sanılmış olabilir mi (başörtüsü takan Yahudi kadınlar, kafasına türban takan Sih adamlar gibi)?
- Mağdur edilen kişi Müslüman bir topluluğun lideri veya

Müslümanların korunması ve güvenliği için çalışan bir insan hakları savunucusu mu?

- Olay bir terör saldırısının ardından, böyle bir saldırının yıldönümünde veya fail ya da Müslümanlar açısından önem taşıyan başka bir tarihte mi gerçekleşmiş? Olay bir Müslüman bayramında veya yürütülen bir siyasi kampanya sırasında mı gerçekleşmiş?
- Görünürde başka bir saik var mı? Başkaca bir saik bulunmaması da önyargılı saikin varlığını düşündüren bir sebeptir.

Müslümanlara yönelik nefret suçları başlı başına ayrı bir suç kategorisi olarak değerlendirilmeli ve buna karşı çıkan özel bir tavır geliştirilmelidir. Nefret suçuna ilişkin veriler, bu suçların Müslüman kadınları ve erkekleri ayrı ayrı nasıl etkilediğini görmek açısından toplumsal cinsiyete göre ayrıştırılmaya elverecek şekilde kaydedilmelidir. Halihazırda var olan resmi istatistiklere bakıldığında, Müslümanlara yönelik nefret suçlarının genel anlamda din karşıtı nefret suçları olarak kategorize edildiği veya Araplara ya da göçmenlere karşı işlenen nefret suçlarıyla aynı başlık altında değerlendirildiği görülmektedir. Bunun sebebi bazen, failerin bu saldırıları gerçekleştirirken birden fazla saikle hareket ediyor olmasıdır.

Müslümanlara Karşı İşlenen Nefret Suçu Örnekleri

1. Silahlı bir fail namaz vaktinde camiye girer ve namaz kılanlara ateş açar; cemaat arasından 6 kişi ölür, 19 kişi yaralanır. Failin beyaz ırkın diğer ırklardan üstünlüğünü savunan, aşırı sağcı, Müslüman karşıtı hareketlere eğilim gösterdiği bilinmektedir.
2. Bir camiye düzenlenen kundaklama eylemi sırasında binaya yedi adet molotof kokteyli atılır.
3. Başörtüsü takan bir kadın, "ülkesine geri dönmesi" söylenerek aşağılanıp fiziksel saldırıya uğrar. Fail, kadının parmaklarından birini kırar ve başörtüsünü yırtar.
4. Bir cami inşaatına domuz kafaları ve içi kan dolu kavanozlar bırakılır. Aynı inşaat alanına birkaç hafta önce de saldırıda bulunularak zarar verilmiştir.

Müslümanlara karşı işlenen nefret suçlarının ihbar edilmesi

Müslümanlara karşı işlenen nefret suçlarına ilişkin ihbarlar gerçek boyutları yansıtmamaktadır. Bu tür nefret vakalarının ihbar edilmesi önünde bir dizi engel bulunmaktadır; bunlar arasında ilk akla gelen, mağdur edilen kişilerin dışlanma ihtimali veya faile yakınlığıdır. Mağdurların, iddialarının ciddiye alınmayacağı veya ihbarda bulunmaları halinde polis memurları tarafından da mağdur edilecekleri endişesinden ötürü yetkililere güvenmiyor olması da bir başka olası sebeptir.

Mağdurların adalete erişimi önündeki engellerin kaldırılması için katılımcı Devletlerin bu yönde çaba göstermesi gerekmektedir. Mağdur edilen kişilerin ihtiyaçlarının ilk olarak polis memurları tarafından değerlendirilmesinden tutun da, resmi kurumlar veya sivil toplum kuruluşları tarafından

mağdurlara destek sağlayacak mekanizmaların oluşturulmasına dek adalete erişimin sağlanması konusunda hükümetler temel bir rol oynamaktadır.

Bu suçlar karşısında kolluk kuvvetlerinin etkili bir tavır sergileyebilmesi için katılımcı Devletlerin öncelikle bu konuda güvenilir verilere ulaşması gerekir. Nefret suçlarına ilişkin farkındalığın artırılması, mağdurların bu suçları ihbar etmesi ve bu ihbarların devletler tarafından kayda geçirilmesi, sorunun gerçek boyutuyla ortaya çıkartılmasını sağlayacak ve karar mercilerinin uygun cevap ve tutumları geliştirmesine yardımcı olacaktır. Müslüman sivil toplum girişimleri, nefret suçlarını izleme mekanizmalarının önemli bir savunuculuk aracı olarak taşıdığı anlamın farkına vararak, geniş kapsamlı ve internet aracılığıyla kullanılacak ihbar yöntemleri oluşturmak suretiyle kendi izleme kapasitelerini geliştirmektedir. Müslümanlara karşı işlenen nefret suçlarının gerçeği yansı-

tacak şekilde ihbar edilmemesi, DKİHB'ye bildirilen nefret suçu rakamlarını da önemli oranda etkilemektedir.

DKİHB 2006 yılından bu yana Müslümanlara yönelik nefret suçlarına ilişkin verileri toplamakta ve yayınlamaktadır. Bu suçlara ve bunların DKİHB'ye hangi yollarla bildirilebileceğine dair daha ayrıntılı bilgi için hatecrime.osce.org adresini ziyaret ediniz.

Siz ne yapabilirsiniz?

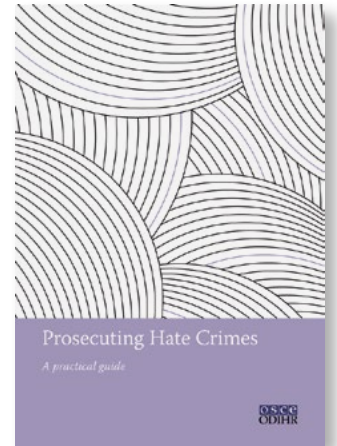
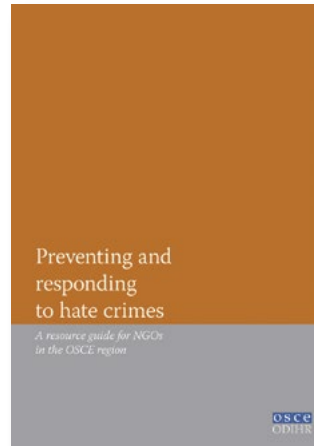
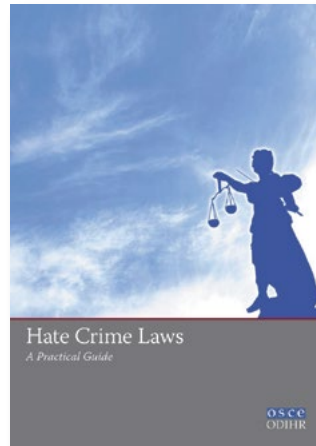
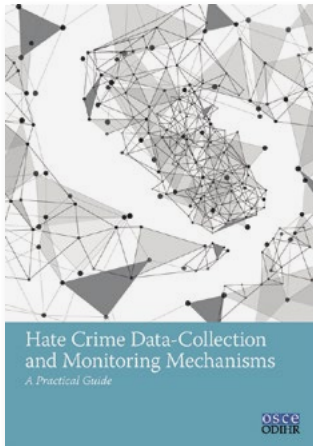
Ayrımcılık yasağı konusunda çalışan kamu denetçileri ve Müslüman topluluklarla birlikte faaliyetler yürüten yerel kuruluşlar; mağdurlar, topluluklar ve yerel makamlar arasında hayati bir bağlantı kurdukları için nefret suçlarıyla mücadele konusunda temel bir rol oynamaktadır. Müslümanlara yönelik nefret suçları hakkında daha ayrıntılı bilgi edinmek için bu konuda destek alabileceğiniz yerel kuruluşlara veya resmi şikâyet mercilerine başvurunuz:

- Size en yakın eşitlik kurumu ile temasa geçiniz.
www.equineteurope.org adresinde bahsedilen kurumlarla ilgili geniş bir liste yer almaktadır.
- Uluslararası Kamu Denetçileri Örgütü (IOI):
www.theioi.org
- Ulusal İnsan Hakları Kurumları Avrupa Ağı (ENNHRI): <http://ennhri.org>

Nefret suçu konusunda DKİHB kılavuzları

DKİHB, AGİT katılımcısı Devletler bünyesinde nefret suçlarının ele alınması konusundaki örnek uygulamaları derlemiş ve bunları birkaç yayın kapsamında paylaşımına açmıştır. Bu yayınlara web sitemiz üzerinden ulaşabilirsiniz: www.osce.org/odihr/124602

DKİHB'nin özel olarak nefret suçlarının ihbarı için hazırladığı web sitesini ziyaret ediniz: www.hatecrime.osce.org

Daha fazla bilgi için:

Nefret suçuna yönelik DKİHB girişimlerine dair daha ayrıntılı bilgi almak ve tüm kaynak ve yayınlara ulaşmak için lütfen şu adresi ziyaret ediniz:

www.osce.org/odihr/tolerance

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights

ul. Miodowa 10
00-251 Warsaw
Poland

Tel: +48 22 520 0600

Faks: +48 22 520 0605

E-posta: tninfo@odihr.pl

